

Roman ve Hikâyeleriyle Hatice Bilen Buğra

Yazar

Selami Alan

ISBN: 978-605-2233-93-1

1. Baskı

Eylül, 2020 / Ankara

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 359

Web: grafikeryayin.com

**Kapak, Sayfa Tasarımı,
Baskı ve Cilt**

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık
Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

1. Cadde 1396. Sokak No: 6

06520 (Oğuzlar Mahallesi)

Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafiker@grafiker.com.tr

Web : grafiker.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar.....	9
Ön Söz.....	11

BİRİNCİ BÖLÜM

HATİCE BİLEN BUĞRA'NIN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE ESERLERİ

Hayatı.....	13
Edebî Kişiliği.....	15
Eserleri.....	21
A- Hikâyeler.....	21
Umursanmayan Kadınlar (1989).....	21
Ayın Uysal IşığI (1992).....	29
Bir Tokada Bir Koca (2010).....	35
Elde Kalan (2013).....	40
Geçmişin Aynasında (2015).....	45
B- Roman.....	49
Aynadaki Boşluk (1995).....	49
C- Akademik Eserler.....	51
Cumhuriyet Döneminde Resim-Edebiyat İlişkisi (2000).....	51
1914'lerden 1940'lara Türk Resim ve Romanında Gerçekçilik (2007).....	52
D- Yayına Hazırladığı Eserler.....	53
Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak (1996).....	53
Tarık Buğra'dan Notlar (1996).....	53

İKİNCİ BÖLÜM

HATİCE BİLEN BUĞRA'NIN ROMAN VE HİKÂYESİNDE YAPISAL UNSURLAR

Kim Anlatsa, Nereden Baksın?	
Anlatıcı Ve Bakış Açısı.....	55
İlmek İlmek İşlemek: Olay Örgüsü.....	66
Yediden Yetmiş: Kişiler Dünyası.....	77
Kurgulanma ve Tanıtım Yöntemlerine Göre Kişiler.....	78
Kurgudaki Rollerine Göre Kişiler.....	84
Sosyal Hayattaki Konum ve Durumlarına Göre Kişiler.....	105
Milliyetlerine Göre Kişiler.....	109
6 Bir Varmış, Bir Yokmuş: Zaman.....	113
Vaka Zamanı.....	114
Anlatma Zamanı.....	119
Algısal Zaman.....	124
Sosyal Zaman.....	129
Somuttan Soyuta: Mekân.....	133
Çevresel/Fiziksel Mekân.....	134
Algısal Mekân.....	138

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HATİCE BİLEN BUĞRA'NIN ROMAN VE HİKÂYESİNDE ANLATIM

Metne Atılan İmza: Dil ve Üslup.....	155
Mecburiyetten Estetiğe: Anlatım Teknikleri.....	165

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
HATİCE BİLEN BUĞRA'NIN ROMAN VE
HİKÂYELERİNDE TEMALAR

Temel Mesele: Aile	190	
Aile Müessesine İlk Adım: Evlilik	190	
Ailenin Çilekeş Üyesi: Kadın / Eş	200	
Varlığı mı Yokluğu mu?: Erkek / Koca	206	
Bir Nimet mi Yoksa Külfet mi?: Çocuk	211	
Hazin Bir Kurtuluş: Boşanma	221	
Eğitim - Öğretim	229	
Gelenek ve Yaşam	238	
Dayanışmadan Duyarsızlaşmaya	243	
Eğlence Hayatı ve Törenler	248	
Göç	256	7
Din ve İnanç	266	
Siyasî Olaylar	270	
Son Söz	277	
Hatice Bilen Buğra ile Röportaj	283	
Kaynaklar	295	

KISALTMALAR

AB	: Aynadaki Boşluk
AUI	: Aydın Uysal Işığı
bkz.	: Bakınız
BTBK	: Bir Tokada Bir Koca
C.	: Cilt
çev.	: Çeviren
ed.	: Editör
EK	: Elde Kalan
GA	: Geçmişin Aynasında
haz.	: Hazırlayan
s.	: Sayfa
S.	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
UK	: Umursanmayan Kadınlar
Y.	: Yıl

ÖN SÖZ

Hatice Bilen Buğra, akademik çalışmalarının haricinde kaleme aldığı bir roman ve beş hikâye kitabıyla Türk Edebiyatına katkıda bulunmuş günümüz yazarlarından. Eşi merhum Tarık Buğra'nın teşvikiyle yazmaya başlayan yazar, çocukluğundan itibaren şahit olduğu olay ve kişilerle bağlantılı zihninde biriktirdiği gözlem, izlenim ve hatıra kırıntılarından istifade ederek hikâyelerini oluşturmuştur. Bu eserler üzerine bugüne kadar yüksek lisans tezi, makale, deneme ve eleştiri niteliğinde değişik çalışmalar yapılmış olmakla birlikte bunlar genelde tematik boyutlarla sınırlı kalmıştır. Kendisiyle yapılan röportajlar ise genelde eşi merhum Tarık Buğra'yla ilgili konular üzerine olmuştur. Nitekim yazarın edebî kişiliği ve eserleri üzerine bütüncül bir çalışma olmamasından hareketle bu kitap hazırlanmıştır.

Hazırlanan bu kitap, dört ana bölüm ve yazarla gerçekleştirilen bir röportajdan oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde yazarın hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir. Sonraki bölümlerde yapılan inceleme ve değerlendirmeleri daha anlaşılabilir kılmak düşüncesiyle roman ve hikâyelerin özetlerine yer verilmiştir. İkinci bölümde eserler yapısal bağlamda ele alınmış ve teorik yaklaşımla; anlatıcı ve bakış açısı, olay örgüsü, kişiler dünyası, zaman ve mekân açısından incelenmiştir. Üçüncü bölümde anlatım üzerinde durulmuş; eserlere hâkim olan dil ve üslup ile anlatım teknikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Dördüncü bölümde roman ve hikâyelerde ele alınan aile, eğitim öğretim, gelenek, eğlence ve törenler, din ve inanç, siyasî olaylar gibi temel konulardan hareketle hem yakın

döneme ait bireysel ve toplumsal yansımaların hem de yazarın yaptığı tespit, tenkit ve tekliflerin ortaya konulması hedeflenmiştir. Çalışma, roman ve hikâyeleriyle ilgili yazarın düşüncelerini içeren bir röportajla son bulmuştur.

Bu kitabın, ilerleyen zamanlarda yazarın roman ve hikâyeleri üzerinde yapılacak incelemelere katkı sağlamasını temenni ederek çalışmalarım sırasında yardım ve desteklerini esirgemeyen herkese teşekkürü bir borç bilirim. Özellikle bu çalışma vesilesiyle tanışma fırsatı bulduğum ve kendisiyle irtibata geçtiğim ilk andan itibaren mütevazı, nazik ve samimi kişiliğine şahit olduğum Hatice Bilen Buğra Hanımefendi'ye elindeki bilgi ve belgeleri paylaşmak suretiyle gösterdiği ilgiden dolayı saygı ve şükranlarımı sunarım. Ayrıca yazdıklarımı detaylıca okuyup fikir beyan eden sevgili kardeşim Dr. Yakup Alan ile yıllardır ofis arkadaşım olan kardeşim Dr. Nurettin Kartallıoğlu'na; araştırma ve yazma sürecinin her aşamasında yanımda olduklarını hissettiğim eşim ve çocuklarıma minnettarım.

İyi ki varsınız!

Selami ALAN
Bolu - 2020